

Talousarvio 2023 ja taloussuunnitelma 2024-2025

Kunnanhallitus 17.10.2022 § 184

Valmistelija

Hallinto- ja talousjohtaja: Tuomas Rimpiläinen, puh. 040 4818401,
tuomas.rimpilainen@iitti.fi

Kuntalain (410/2015) 110 §:ssä säädetään kunnan talousarviosta. Valtuuston on vuoden loppuun mennessä hyväksyttävä kunnalle seuraavaksi kalenterivuodeksi talousarvio ottaen huomioon kuntakonsernin talouden vastuut ja velvoitteet. Talousarvion hyväksymisen yhteydessä valtuuston on hyväksyttävä myös taloussuunnitelma kolmeksi tai useammaksi vuodeksi (suunnitelmakausi). Talousarviovuosi on taloussuunnitelman ensimmäinen vuosi.

Talousarvio ja -suunnitelma on laadittava siten, että ne toteuttavat kuntastrategiaa ja edellytykset kunnan tehtävien hoitamiseen turvataan. Talousarviossa ja -suunnitelmassa hyväksytään kunnan ja kuntakonsernin toiminnan ja talouden tavoitteet. Taloussuunnitelman on oltava tasapainossa tai ylijäämäinen.

Talousarvion rakenteesta on säädetty, että talousarvion tulee sisältää käyttötalous- ja tuloslaskelmaosat sekä investointi- ja rahoitusosat. Kunnanjohtajan ehdotus talousarvioksi 2023 ja taloussuunnitelmaksi 2024-2025 esitellään kunnanhallitukselle.

Kunnanhallitus on antanut talousarvion valmisteluohjeen, jonka lähtökohtana on ollut ennakoitu tulokehitys, kunnalle vuoden 2023 alusta lukien jäävät tehtävät, työehtosopimuksen mukaiset korotukset ja muutoin vain toiminnan kannalta välttämättömien lisäykset sisältävän talousarvion laatiminen. Kunnan mahdollisuutta tuloveroprosentin määräämiseen on rajoitettu vuoden 2023 osalta siten, että kunnanvaltuuston on määrättävä vuoden 2023 tuloveroprosentiksi vuoden 2022 tuloveroprosentti vähennettynä 12,64 prosenttiyksiköllä. Tämä rajoitus on huomioitu talousarviota laadittaessa.

Kunnanjohtajan talousarvioehdotus jaetaan kunnanhallituksen jäsenille sähköpostitse ja paperiversiona kokouksessa. Esitys täydentyy tilasto- ja toimintaympäristötietojen osalta marraskuun aikana.

Talousarvion käsittelyn aikataulu:

17.10. Kunnanhallitus aloittaa talousarvion käsittelyn ja toimialajohtajat ovat läsnä esittelemässä omat osa-alueensa.

7.11. Kunnanhallitus jatkaa talousarvion käsittelyä ja tekee valtuustolle esitykset veroprosenteista vuodelle 2023. (valtuuston kokous 15.11.)

28.11. Kunnanhallitus tekee esityksen talousarviosta kunnanvaltuustolle.

Tarvittaessa kunnanhallitus voi pitää em. kokousten lisäksi ylimääräisiä kokouksia talousarvion käsittelyn niin vaatiessa. 13.12. Kunnanvaltuusto käsittelee talousarvion.

Esittelijä

Kunnanjohtaja Jarkko Salonen

Päätösehdotus Kunnanhallitus aloittaa vuoden 2023 talousarvion ja vuosien 2023-2024 taloussuunnitelman käsittelyn ns. läpiluvulla, antaa ohjeistuksen jatkovalmisteluun ja päättää jatkaa käsittelyä seuraavassa kokouksessaan yksityiskohtaisella käsittelyllä.

Päätös Kunnanhallitus hyväksyi kunnanjohtajan ehdotuksen yksimielisesti.

Merkittiin, että Eira Leino poistui kokouksesta tämän asian käsittelyn aikana.

Merkittiin, että Antti Kankkunen valittiin pöytäkirjantarkastajaksi tämän asian käsittelystä alkaen kokouksen loppuun saakka.

Kunnanhallitus 07.11.2022 § 198

Kunnanhallitus jatkaa talousarvion käsittelyä yksityiskohtaisella käsittelyllä.

Talousarviokirjan päivitetty versio toimitetaan erillisenä sähköpostina kunnanhallituksen jakelulla.

Toimialajohtajat ovat kokouksessa paikalla esittelemässä omat osuutensa.

Esittelijä Kunnanjohtaja Jarkko Salonen

Päätösehdotus Kunnanhallitus jatkaa talousarvion käsittelyä ja päättää, että lopullinen käsittely pidetään 28.11.2022 kokouksessa.

Päätös Kunnanhallitus hyväksyi hallinto- ja talousjohtajan ehdotuksen yksimielisesti.

Merkittiin, että Jari von Becker poistui kokouksesta tämän asian käsittelyn jälkeen.

Kunnanhallitus 28.11.2022 § 206

Valmistelija Hallinto- ja talousjohtaja: Tuomas Rimpiläinen, puh. 040 4818401, tuomas.rimpilainen@iitti.fi ja kunnanjohtaja: Jarkko Salonen, puh. 040 726 2990, jarkko.salonen@iitti.fi

Talousarvioesitystä on käsitelty kunnanhallituksen kokouksissa 17.10. ja 7.11 sekä lisäksi on järjestetty kunnanhallituksen iltakoulu 21.11.2022 talousarvion sisältöön perehtymistä varten.

Talousarviokirjaan on tehty aiempiin vuosiin nähden muutoksia hyvinvointialueiden käynnistymisen vuoksi, mistä johtuen sosiaali- ja terveydenhoitoa koskevat tulosalueet ovat poistuneet. Lisäksi koulukuraattorien siirtyminen hyvinvointialueelle näkyy pienenä muutoksena sivistyspalvelujen henkilöstökuluissa. Muita siirtyviä henkilöstöryhmiä ei litin kunnan osalta ole.

Tämän kaikille kunnille yhteisen muutoksen lisäksi on litin talousarvion sisältöä pyritty kehittämään erityisesti käyttötalouden ja investointiosan osalta informatiivisempaan suuntaan. Samalla tavoitteiden asetantaa on yksinkertaistettu aiempien strategiasta johdettujen tavoitteiden, toimielimen asettamien tavoitteiden ja valtuuston asettamien tavoitteiden yhdistämisellä yhteen tavoitekohtaan ”valtuuston hyväksymät tavoitteet”.

Olenneisimmat toiminnalliset tavoitteet on kasattu sivulle xx, mutta tulosaluekohtaisia tavoitteita on kirjattu tarkemmin käyttötalousosassa. Useille tulosalueille yhteisenä tavoitteena on, että ne kehittävät viestintäkäytäntöjään ja -kanaviaan sekä tilastointi- ja tiedonkeruumenetelmiään ja niiden tulee hyödyntää kunnan verkkosivuja, sosiaalista mediaa ja paikallislehteä aiempaa aktiivisemmin.

Sivistyspalvelujen osalta yhteinen strategiassa linjattu yhteinen tavoite on, että sivistyspalvelujen kehittämisohjelma on valmis ja toimeenpano käynnistetty vuoden 2023 loppuun mennessä.

Myös perustelujen informatiivisia tietoja on muokattu käsittelemään olennaisimpia toiminnallisia tietoja ja niihin on lisätty taustatiedot talousarvion mukaisista henkilöstöresursseista.

Eryteisesti mainittavia määrärahalisäyksiä talousarviossa on kohdennettu yksityistieavustuksiin (kokonaismääräraha 160 000 euroa), liikunta-, kulttuuri- ja nuorisjärjestöjen avustuksiin sekä kunnanhallituksen yleisavustuksiin, jotka on korotettu takaisin sopeuttamisohjelmaa edeltäneelle tasolle. Erikseen kulttuuritapahtumiin ja hyvinvoinnin ja terveyden edistämiseen on varattu omat määräraharaukukset, joista kulttuuritapahtumien varaus (16 000) on kokonaan uusi. Hyvinvoinnin ja terveyden edistämisen varaus (15 000) on sisältynyt aiemmin sosiaali- ja terveystoimen hallintoon liitettyihin kuluihin, jotka eivät ole olleet sisällä PHHYKY:n palvelusopimuksen mukaisessa laskutuksessa. Tällä summalla kehitetään ja koordinoidaan kunnan hyte-työtä ja varsinaiset toimintaan kohdistuvat määrarahat sisältyvät toimialojen omiin budjetteihin, hyvinvoinnin ja terveyden edistämisen ollessa yhteinen strateginen tavoite koko kunnan toiminnassa.

Investointiosan sitovuusmääräyksiä on muutettu aiempaan nähden niin, että aiemman hankekohtaisen sitovuuden sijasta malli rakentuu useissa kunnissa käytössä olevaan hankeryhmäkohtaiseen sitovuuteen nojautuen. Näin on mahdollista joustavammin toteuttaa eri investointeja, kun määrärahaa voidaan kohdistaa hankeryhmäkohdan sisällä vapaammin. Taustalla on myös ns. hankekorjaus, jossa tarpeen niin vaatiessa on mahdollista myös eri vuosien osalta muuttaa investointiosan hankkeiden järjestystä, mikäli se esimerkiksi määrärahan riittävyyden kannalta on perusteltua.

Investointiohjelma on selvästi aiempia vuosia voimakkaampi ja tulevaisuuteen suuntautuva. Tarkoituksena on noin 10 vuoden ajanjaksolla luoda nykyaikaiset toimintaympäristöt erityisesti kouluille, mutta myös varhaiskasvatukseen, kirjastolle ja hallintopalveluihin. Ohjelmaan sisältyy tavoite vähentää käytössä olevaa kokonaistilamäärää noin 20%.

Vuosi 2023 on kohtuullisen hyvä talousarviolukujen valossa. Vuosille 2024 ja 2025 käyttötalouden tilanne on heikkenevä, joskin näiden vuosien ennakkointi on tässä vaiheessa sote-uudistuksen sekä yleisen taloudellisen tilanteen kehittymisen valossa hankalaa. Tavoitteena on kuitenkin, että toimintaa kehittämällä pystytään edelleen vaikuttamaan kunnan kokonaistaloustilanteeseen ilman, että erillisiä sopeuttamisohjelmia jouduttaisiin suunnitelmakaudella toteuttamaan. Tämä vaatii kuitenkin ennakkoluulottomuutta ja valmiutta ottaa uusia toimintatapoja käyttöön osana päivittäistä toimintaa.

Talousarviokirja toimitetaan kunnanhallitukselle oheismateriaalina erillisenä lähetyksenä.

Esittelijä Kunnanjohtaja Jarkko Salonen

Päätösehdotus Kunnanhallitus päättää esittää kunnanvaltuustolle, että valtuusto hyväksyy sitovuusmääräyksineen liitteenä olevan vuoden 2023 talousarvion ja taloussuunnitelman vuosille 2024-2025.

Kunnanhallitus antaa hallinto- ja talousjohtajalle oikeuden tehdä tarvittaessa talousarviokirjaan stilistisiä korjauksia ennen kunnanvaltuuston käsittelyä.

Keskustelun aikana Atte Savelainen esitti Timo Mäntysen kannattamana, että talousarviokirjaa täydennetään käyttötalousosan kohtaan Hallintopalvelut, Demokratiapalvelut, Valtuuston hyväksymät tavoitteet seuraavasti: Vaikuttamistoimielimien asema, jäsenmäärä ja palkkiot selvitetään toimikauden vaihtumiseen mennessä. Julistettuaan keskustelun päättyneeksi puheenjohtaja tiedusteli voiko kunnahallitus hyväksyä muutosesityksen yksimielisesti.

Päätös Kunnanhallitus hyväksyi kunnanjohtajan päätösehdotuksen talousarvioasiakirjaan kokouksessa tehdyin tekstimuutoksin yksimielisesti.

Kunnanvaltuusto 13.12.2022 § 36
24/02.01.00/2022

Talousarviokirja on toimitettu kunnanvaltuutetuille sähköisenä tämän esityslistan mukana ja pyydettyessä se on saatavana paperisena kunnanvirastolta ennen kokousta.

Kokoukseen varataan kaikille saataville painettu versio talousarviokirjasta.

Esittelijä kunnanhallitus

Päätösehdotus Kunnanvaltuusto hyväksyy sitovuusmääräyksineen liitteenä olevan vuoden 2023 talousarvion ja taloussuunnitelman vuosille 2024-2025.

Merkittiin, että keskustelu talousarviosta käytiin osa kohtaisesti ja käyttötalousosa tulosalueittain.

Talousarvion käyttötalousosan hallintopalveluita koskevan keskustelun aikana valtuutettu Veikko Ikonen teki esityksen, että vaikuttamistoimielinten palkkioihin varattaisiin 5000 euron lisäksi 15000 euroa. Määräraha katettaisiin pienentämällä kunnanhallitukselle ennalta määrittelemättömiin menoihin varattua määrärahaa.

Julistettuaan keskustelun päättyneeksi puheenjohtaja totesi esityksen raukeavan kannattamattomana.

Talousarvion käyttötalousosan sivistystointia koskevan keskustelun aikana valtuutettu Riitta Tuomala teki esityksen, että vapaa-aikapalveluihin lisättäisiin yksi toimi ja sitä koskeva määräraha ikääntyneiden palveluohjaajan tehtävään.

Julistettuaan keskustelun päättyneeksi puheenjohtaja totesi esityksen raukeavan kannattamattomana.

Talousarvion käyttötalousosan teknistätointa koskevan keskustelun aikana valtuutettu Janne Aalto teki valtuutettu Sami Saarikon kannattaman esityksen yksityistieavustuksia koskevan määrärahan kasvattamisesta 160 000 eurosta 200 000 euroon.

Julistettuaan keskustelun päättyneeksi puheenjohtaja määräsi toimitettavaksi äänestyksen ja esitti suoritettavaksi nimenhuutoäänestyksen. Äänestyksessä kunnanhallituksen pohjaesitys JAA ja valtuutettu Aallon muutosesitys EI. Äänestysmenettely hyväksyttiin yksimielisesti. Äänestyksessä annettiin 23 ääntä: 14 JAA (Aro, Kankkunen, Lehtinen S., Leino, Lintukangas M., Lintukangas T., Lonka, Mertakorpi, Ollikainen, Pasila, Saarelma, Savelainen, Yli-Kaitala, Lehtinen E.) ja 9 EI (Aalto, Hiltunen, Houni, Ikonen, Kiviaho, Martikainen, Matilainen, Saarikko, Tuomala). Puheenjohtaja totesi kunnanhallituksen pohjaesityksen tulleen kunnanvaltuuston päätökseksi.

Päätös

Puheenjohtaja totesi kunnanvaltuuston päättäneen hyväksyä sitovuusmääräyksineen liitteenä olevan vuoden 2023 talousarvion ja taloussuunnitelman vuosille 2024-2025 kunnanhallituksen esityksen mukaisena.